

[Taanquist]

ger udgifterne til at udbedre arbejdsmiljøets skader i produktionsomkostningerne.

Svar (9/4 84):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til udgifterne, særlig for det offentlige, ved arbejdsmiljøskader.

De samfundsøkonomiske omkostninger som følge af arbejdsskader – arbejdsulykker, erhvervs sygdomme m.v. – er ganske rigtig betydelige. Omkostningernes præcise størrelse kendes dog ikke, og afhængigt af beregningsmetoder og -forudsætninger kan man nå frem til meget forskellige skøn.

Der er ikke holdepunkter for, at omkostningerne er stigende, som det nævnes i begrundelsen for spørgsmålet. Ganske vist er der, som også nævnt i begrundelsen, i de senere år konstateret flere opløsningsmiddel-forgiftninger end i tidligere år, men dette er snarere en forsinket erkendelse af skader, som man ikke tidligere har været tilstrækkeligt opmærksom på, end udtryk for, at antallet af nyopståede tilfælde er stigende. I det samlede billede udgør disse skader en meget beskedent andel.

Uanset hvilke beregningsmetoder man lægger til grund, er der ingen tvivl om, at omkostningerne ved arbejdsskader er tungtvejende efter både en økonomisk og en menneskelig målestok. Ved vurderingen af de store beløb, som er nævnt, må man imidlertid gøre sig klart, at selv en mangedoblet forebyggende indsats aldrig helt vil kunne eliminere arbejdsulykker og erhvervs sygdomme.

Det har ofte været overvejet, om man gennem økonomiske incitamenter kunne styrke den forebyggende arbejdsmiljøindsats på virksomhederne.

Arbejdsmiljøgruppen af 1972 foreslog en forebyggende arbejdsmiljøafgift, der skulle pålignes de enkelte virksomheder på grundlag af en periodisk vurdering af deres arbejdsmiljøstandard. Afgiften skulle dels kompensere det offentlige for udgifterne i sundheds- og socialvæsenet, dels tilskynde til forbedring af arbejdsmiljøet. Forslaget rummede dog en række problemer, bl.a. omkring en retfærdig påligning af afgiften, og det folketingsflertal, som vedtog arbejdsmiljøloven, kunne ikke tilslutte sig tanken.

Tilsvarende tanker om en stærkere differentiering af præmierne til den lovpligtige arbejdsskade forsikring, eventuelt kombineret med et generelt højere præmieniveau, vandt heller ikke tilslutning under arbejdet med den ny arbejdsskade forsikringslov af 1978. Problemet er her bl.a., at det ofte kan være vanskeligt at henføre en arbejdsskade opstået over flere år entydigt til en enkelt arbejdsgiver. Samtidig vil man med en for stærk differentiering efter risikoniveau udhule forsikringsprincippet, en virkning, der især vil ramme mindre virksomheder. Jeg vil dog ikke fuldstændig afvise, at der kan findes muligheder for at tilgodese arbejdsmiljøhensyn ad forsikringsvejen, men jeg må her henviser til socialministeren, hvorunder arbejdsskade forsikringen sorterer.

Endelig kunne man forestille sig, at der gennem en tilskudsordning til arbejdsmiljøinvesteringer kunne rettes op på det forhold, at det er de enkelte virksomheder, der må betale eventuelle udgifter ved arbejdsmiljøforbedringer, mens det som hovedregel er de offentlige kasser, der drager fordel af sparede behandlingsudgifter m.v. Erfaringerne med tilskudsordninger af denne karakter er dog ikke entydigt positive, og også her er der mange administrative problemer, der ikke umiddelbart lader sig løse.

Alle tre muligheder, som her er nævnt – afgifter, forsikringspræmier og tilskud – rummer åbenbare risici for konkurrenceforvridning, herunder belastning af danske virksomheders omkostningsniveau.

Konklusionen må være, at det ud fra teoretiske synspunkter forekommer nærliggende at skabe økonomiske incitamenter til arbejdsmiljøforbedringer, men at man næppe endnu har fundet frem til ordninger, der både kan fungere i praksis og samtidig reducere arbejdsskadernes antal. Dette er vel også baggrunden for, at der under skiftende regeringer, før og efter arbejdsmiljølovens vedtagelse, ikke er fremsat konkrete forslag herom.

Spm. nr. S 346

Til indenrigsministeren (29/3 84) af:

Merete Aarup (KF):

»Vil ministeren tage initiativ til at give patienterne en udvidet ret til journalindsigt?«